

С.С. Теленик – аспірант Національної академії Служби безпеки України

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ

У світі існує декілька систем (форм) касового виконання бюджетів: 1) казначейська (при ній виконанням бюджету займається спеціально утворений орган, як правило, при міністерстві фінансів); 2) банківська (виконання бюджетів, обслуговування операцій із бюджетними коштами покладається на банки. При цій системі часто допускається фіксування грошових коштів лише на стадії платежу, тобто коли можливість маневрування публічними фінансовими ресурсами вже практично повністю втрачається. Постановка обліку бюджетних коштів у банках не дозволяє оперативного отримувати інформацію про касові видатки та перерахування цих коштів за призначенням, а відповідно, ефективно контролювати ці операції [1, с. 28]); 3) змішана (за такої системи у процесі виконання бюджетів задіяні як спеціально створені установи, так і банки).

Поняття “казначейське виконання місцевих бюджетів” є похідним від понять “виконання місцевих бюджетів” і “виконання бюджетів”. Виконання бюджету є однією із стадій бюджетного процесу. Отже, розглядати питання виконання бюджетів потрібно крізь призму бюджетного процесу.

Відповідно до БК України бюджетний процес – це регламентована нормами права діяльність, пов’язана зі складанням, розглядом, затвердженням бюджетів, їх виконанням і контролем за їх виконанням, розглядом звітів про виконання бюджетів.

Очевидно, що у на практиці діяльність учасників бюджетного процесу регулюється нормами бюджетного права, зокрема такими, що мають процесуальну правову природу (тобто регламентують відносини у їх динаміці, у процесі). Незначна їх частина містить в основному Законі України, а переважна кількість – у БК України, щорічних актах про бюджет і тих актах, що приймаються на їхнє виконання.

У будь-якому випадку бюджетний процес прив’язується до бюджету, який виконується в його межах, відповідно до його стадій.

Під стадією бюджетного процесу розуміється сукупність визначених бюджетним законодавством дій учасників цього процесу на кожному етапі проходження бюджету як фінансового плану [2, с. 33].

На наш погляд, стадії бюджетного процесу – це встановлена бюджетним законодавством сукупність взаємообумовлених і взаємопов’язаних за змістом заходів, які охоплюють розробку, виконання і оцінку ефективності використаних грошових коштів.

Щодо кількості стадій бюджетного процесу, то на сьогодні у фінансово-правовій науці відсутнє єдине бачення цього питання, до того ж і законодавство різних країн по-різному підходить до його вирішення. Також по-різному вони називаються, наприклад, у бюджетному законодавстві Російської Федерації йдеться і про стадії, і про етапи бюджетного процесу

(хоча за своєю суттю – це ті самі стадії). Аналізу цього питання присвячено чимало робіт, зокрема, Л.К. Воронової, О.П. Орлюк, В.В. Білика, Н.В. Теремцової, В.С. Мартиненка, О.Г. Пауля, Н.І. Хімічевої, О.В. Болтінової.

Стадія виконання бюджетів, на наше переконання, має найбільше процесуальне забарвлення, у порівнянні з іншими стадіями бюджетного процесу, оскільки саме на ній відбувається реалізація (втілення на практиці) відповідних періодичних норм бюджетного законодавства (йдеться про щорічні закони про Державний бюджет України та про рішення про місцеві бюджети).

Виконання бюджету можна вважати реалізацією фінансового плану держави та органів місцевого самоврядування на практиці. До такого висновку ми прийшли, проаналізувавши саме визначення базової категорії бюджетного права, а саме бюджету. Так, у ст. 2 БК України дається наступне трактування бюджету: це план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду. Отже, виконання бюджету – це є виконання певного плану.

Ми зупинилися лише на деяких теоретичних питаннях стадії виконання місцевих бюджетів, проте це не вичерпне коло питань, до того ж існує чимала кількість практичних проблем, які є предметом самостійного дослідження.

Література

1. Акперов И. Г. Казначейская система исполнения бюджета в Российской Федерации [Текст] : учеб. пособие / И. Г. Акиперов, И. А. Коноплева, С. П. Головач. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 352 с.
2. Мартиненко, В. Е. Правовое регулирование бюджетного процесса в субъекте Российской Федерации (на примере Санкт-Петербурга) [Текст] / Мартиненко Виталий Евгеньевич : дис. на соискание научной степени канд. юрид. наук : 12.00.14. – СПб., 2006. – 195 с.